

ปัญหาการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี

The Problems of Disaster Prevention and Mitigation Operation of the Civil
Protection Volunteers of the Sai-Thong Sub-District Administrative
Organization, Mai Kaen District, Pattani Province.

สุปราณี ลอมา¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงาน และแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 34 คน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล สมาชิก อปพร. และประชาชนผู้เคยประสบสาธารณภัยในเขตตำบลไทรทอง ผลการศึกษาพบว่า เกิดปัญหาในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) บุคลากรขาดขวัญกำลังใจ สมาชิกอปพร. มีน้อย และไม่ได้รับการฝึกอบรม) มีงบประมาณน้อย ไม่สามารถจัดซื้อเครื่องมือหรือยานพาหนะใหม่ ๆ และพัฒนาระบบเตือนภัยได้ 3) ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ใหม่ ๆ ที่มีอยู่เดิมชำรุดและสูญหาย และส่วนด้านการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ไม่มีการฝึกซ้อมแผนขาดแคลนเครื่องมือ ประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติน้อยและไม่มีสถานที่หลบภัย ดังนั้นจึงเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานด้านต่าง ๆ คือ ควรจัดหาสมาชิก อปพร. เพิ่ม โดยเพิ่มค่าตอบแทนและจัดฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ รัฐบาลควรจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจให้ศูนย์ อปพร. และอบต. ควรจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์ อปพร. เพิ่มขึ้น รัฐบาลควรจัดหาเครื่องมือ ยานพาหนะ ให้แก่ศูนย์ อปพร. และศูนย์ อปพร. ควรดูแลรักษาเครื่องมือให้พร้อมปฏิบัติงานอยู่เสมอ และด้านการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ควรมีการฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุร่วมกับประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และให้ความรู้แก่ประชาชนเรื่องการรับมือกับภัยพิบัติอย่างทั่วถึง ควรมีการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุตลอด 24 ชั่วโมง และควรจัดหาพื้นที่รองรับและอพยพผู้ประสบภัย

คำสำคัญ: การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาควิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น 40002 ประเทศไทย

Abstract

This study aims to investigate the problems of disaster prevention and mitigation operation of the civil protection volunteers of the Sai-Thing sub-district administrative organization, Mai Kaen, Pattani province. The study is conducted using purposive interviewing from 34 samples including chairmen, officers, civil protection volunteers, and disaster victims in the Sai-Thong sub-district. The result shows that there are many problems in organization operation. For example, the officers are lack of encouragement, lack of number and untrained. Second, there are few budgets which are not enough to provide equipment, vehicles and develop an alarm system. Third, the equipment is too old, torn and lost. Moreover the residents are uneducated about the disaster preparation and there is no shelter. Therefore, the researches come up with the solution and development procedures in many aspects. First of all, the organization should hire more civil protection members by increase their salary and provide regularly proper trainings. Furthermore, the government should put more money to the disaster prevention and mitigation operation and administrative organization. The government should take care more to the administrative organization including equipment, vehicles. For the disaster prevention and mitigation operation center should frequently maintain to be ready every time. The center should often exercise the disaster plan with the residents and provide knowledge about the disaster handling. Finally, the center should have the 24/7 call center and prepare enough space for the victims and transfer them.

Keywords: disaster prevention and mitigation operation, civil prevention volunteer

บทนำ

ศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง เกิดขึ้นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.2547 ข้อ 27 ครั้งแรกมีอาสาสมัครจำนวน 78 คน โดยจัดฝึกอบรมครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.2549 เพื่อให้สมาชิก อปพร.มีความรู้สามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ระดับหนึ่ง มีการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและลดความสูญเสียจากการเกิดสาธารณภัยให้ได้มากที่สุด และปัจจุบันปี พ.ศ.2556 มีสมาชิก อปพร. จำนวน 90 แต่เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง มีเนื้อที่ทั้งหมดจำนวน 19.69 ตารางกิโลเมตร มีประชากรจำนวน 4,494 คน สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม บางส่วนใกล้ชายฝั่งทะเล ทำให้มีเหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น วาตภัย อุทกภัย และภัยพิบัติที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อัคคีภัย อุบัติภัย รวมทั้งเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ซึ่งอาจเกิดปัญหาในด้านการบริหารจัดการได้ โดยเฉพาะขาดแคลนงบประมาณและอุปกรณ์ ประกอบกับการเกิดภัยพิบัติหลาย ๆ ครั้งที่ผ่านมา แม้ว่าบางท้องถิ่นในพื้นที่จะมีแผนรับมือและการเฝ้าระวังภัยอยู่แล้ว แต่เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้เกินที่คาดการณ์ไว้ ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถรับมือได้ทัน ไม่ได้มีการซักซ้อมแผนและเตรียมการอื่น ๆ ปัญหาชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนหรือเตรียมการเพื่อรับมือกับภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการรับมือที่ดีนั้นยังมีน้อยมาก ดังนั้นเมื่อเกิดภัยพิบัติในแต่ละครั้งจึงมักเกิดความสูญเสียไม่มากนัก

การเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ตำบลไทรทองส่วนมาก ได้แก่ การเกิดวาตภัย มีสาเหตุเนื่องมาจากสภาพพื้นที่บางส่วนใกล้ชายฝั่งทะเล โดยในปี พ.ศ. 2555 มีผู้ได้รับความเสียหายมากถึง 102 ราย ส่วนในปี พ.ศ. 2556 มีผู้ได้รับความเสียหายจำนวน 41 ราย นาข้าว พืชสวน พืชไร่ ต่าง ๆ ได้รับความเสียหาย 168.50 ไร่ คิดเป็นค่าเสียหายจำนวน 516,932 บาท นอกจากนี้ประชาชนในพื้นที่ยังได้รับความเดือดร้อนจากบ้านเรือน อุปกรณ์ เครื่องเรือนเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านได้รับความเสียหาย ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลไทรทองได้ใช้งบประมาณในการช่วยเหลือเบื้องต้น เป็นค่ากระเบื้อง สังกะสี และวัสดุก่อสร้างอื่น ๆ ให้ประชาชนใช้ในการซ่อมแซมบ้านเรือน แต่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน เนื่องด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ และด้านศักยภาพในการดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดังนั้นจึงเกิดประเด็นที่น่าสนใจว่าการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นภารกิจที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนส่วนใหญ่มุ่งหวังให้สมาชิก อปพร. ให้ความช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “ปัญหาการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี” เพื่อศึกษาถึงปัญหาและวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาการ

ดำเนินงานในด้านต่าง ๆ คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางเพื่อนำไปพัฒนาการดำเนินงานของป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์ อปพร. ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและสภาพพื้นที่ เพื่อลดความเสียหายอันเกิดจากภัยพิบัติได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

กฎหมายที่ได้กำหนดให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 คือมีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตน โดยมีผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะผู้อำนวยการท้องถิ่นและให้ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับหลักและการบริหาร

ประธาน คงฤทธิศึกษาการ (อ้างถึงใน สุเทพ การกระสัง, 2546) ให้ความหมายว่าการบริหาร คือ การทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยมีหลักการคือ ต้องมีองค์การ และองค์การนั้นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์อันแน่ชัด ต้องมีทรัพยากรในการบริหาร คือคน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Material) และต้องมีการบริหารจัดการ เพื่อให้การทำงานเป็นไปโดยราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์

แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

สาธารณภัย หมายถึง ภัยอันเกิดแก่สาธารณชน ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย แผ่นดินถล่ม ภัยแล้ง ไฟป่า แผ่นดินไหว หรือภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น อัคคีภัย ภัยจากการคมนาคมขนส่ง อาคารถล่ม ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต และความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ ดังนั้นกระบวนการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณ

ภัยสามารถดำเนินการได้เป็น 3 ระยะ คือ การดำเนินการก่อนเกิดภัย การดำเนินการขณะเกิดภัย และการดำเนินการภายหลังที่ภัยได้ผ่านพ้นไปแล้ว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมชาย อุทัยประดิษฐ์ (2551) เรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนธาตุ อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่าหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือการกำหนดนโยบายของผู้บริหารที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ การติดต่อประสานงานและการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทัศนคติให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานได้ สำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น มีปัญหาในการปฏิบัติอยู่บ้างแต่ก็มีแนวทางในการแก้ไขเพื่อให้มีประสิทธิภาพ และมีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถช่วยเหลือประชาชนในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นไปอย่างทั่วถึง ผู้ทำการศึกษามีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ คือ ผู้บริหารควรเข้ามามีบทบาทและให้ความสำคัญกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) อย่างจริงจัง เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีเบี้ยเลี้ยง หรือการประกันภัยในกรณีที่ เป็นงานที่มีความเสี่ยงสูง ควรมีเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่รับผิดชอบงานในด้านนี้โดยตรง มีการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งจะออกปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดเวลาเมื่อมีการร้องขอ ควรมีการจัดกิจกรรมพบปะสังสรรค์ ระหว่าง ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี เกิดความสามัคคีภายในกลุ่ม และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลโนนธาตุ ถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง เช่น ขาดการมีส่วนร่วม และขาดวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรจะมีมือในการแก้ไขปัญหา

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ งานวิจัย วารสาร หนังสือ ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 34 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง ซึ่งได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. พนักงานส่วนตำบล 3 คน ประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ อปพร., หัวหน้าสำนักปลัด

และเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในฐานะเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ อปพร. สมาชิก อปพร. จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำ และประชาชนผู้เคยประสบสาธารณภัย ในเขตตำบลไทรทอง จำนวน 15 คน โดยมุ่งศึกษาถึงปัญหาและวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงาน และศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์ อปพร. ในด้านต่าง ๆ คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง มาสรุปสาระสำคัญ วิเคราะห์เนื้อหาโดยยึดวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้เป็นหลัก นำมาจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะของข้อมูล เพื่อไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกันได้ชัดเจนยิ่งขึ้นและนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนา

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล, พนักงานส่วนตำบล, สมาชิก อปพร., และประชาชนผู้เคยประสบสาธารณภัยในเขตตำบลไทรทอง รวมทั้งสิ้นจำนวน 34 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 30-40 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้าง อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลา 21-30 ปี และสาธารณภัยที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่เคยประสบมากที่สุด ได้แก่ วาตภัย รองลงมาคืออัคคีภัย และอุทกภัย

ปัญหาในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง

ผลการศึกษาพบปัญหาในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ ศูนย์ อปพร. อบต.ไทรทอง ด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ด้านบุคลากร ได้แก่ บุคลากรขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน เพราะค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานมีน้อยและไม่มีสวัสดิการด้านอื่น ๆ การรวมตัวของสมาชิก อปพร. จะกระทำได้อย่างยากเนื่องจากแต่ละคนจะประกอบอาชีพประจำอย่างอื่น จำนวนสมาชิก อปพร. ตามที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้มีจำนวนมาก แต่ผู้ที่มาปฏิบัติงานจริงมีน้อย การกำหนดแผนงานและการฝึกซ้อมแผนต่าง ๆ ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน สมาชิก อปพร. ส่วนมากไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมจึงทำให้ขาดความรู้ในการปฏิบัติงาน และการมอบหมายงานยังไม่เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล

2. ด้านงบประมาณ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทองมีงบประมาณน้อย แต่มีภารกิจที่ต้องบริการประชาชนในพื้นที่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้การบริหารจัดการด้านบรรเทาสาธารณภัยได้

ไม่เต็มที่ ต้องใช้งบประมาณเท่าที่จำเป็นและต้องประหยัด จึงไม่สามารถจัดซื้อเครื่องมือหรือยานพาหนะใหม่ ๆ และมีประสิทธิภาพสูงได้ นอกจากนี้ยังไม่สามารถส่งบุคลากรไปฝึกอบรมในหลักสูตรเข้มข้นได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากต้องใช้เวลาและงบประมาณจำนวนมาก ไม่สามารถพัฒนาระบบพยากรณ์และแจ้งเตือนภัยในระดับชุมชน หรือจัดซื้อเครื่องยังชีพได้อย่างเพียงพอ และไม่ได้รับสนับสนุนงบประมาณด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากหน่วยงานอื่น

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อยานพาหนะและวัสดุอุปกรณ์ใหม่ ๆ เพราะมีราคาสูง วัสดุอุปกรณ์และยานพาหนะที่มีอยู่เดิมชำรุดทรุดโทรมไม่ได้รับการซ่อมแซม ทำให้วัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน และวัสดุอุปกรณ์บางอย่างสูญหาย สถานที่ในการเก็บรักษาเครื่องมืออุปกรณ์ยังไม่เหมาะสม และไม่มีบัญชีคุมวัสดุอุปกรณ์ที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน

4. ด้านการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ได้แก่ ไม่มีการฝึกซ้อมแผนและฝึกอบรมให้บุคลากรและประชาชนเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ เนื่องจากมีงบประมาณในการบริหารจัดการอย่างจำกัด ซึ่งภัยพิบัติส่วนใหญ่เป็นภัยธรรมชาติป้องกันได้ยาก ดังนั้นจึงสามารถให้ความช่วยเหลือหลังเกิดเหตุเท่านั้น การเตรียมแผนรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ยังไม่ครอบคลุมทุกภัยพิบัติ ประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติน้อย ไม่มีการเตรียมสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการหลบภัย เกิดความล่าช้าในการเข้าพื้นที่สถานที่เกิดเหตุ และขาดเครื่องมือในการขนย้ายผู้ประสบภัยออกจากพื้นที่

แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนากิจการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ ศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง

ผลการศึกษาพบแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนากิจการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง ในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ด้านบุคลากร ได้แก่ ควรเพิ่มค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานและมีสวัสดิการด้านอื่น ๆ ให้กับสมาชิก อปพร. ควรฝึกอบรมให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสมาชิก อปพร. ทุกคน เพื่อเป็นกำลังเสริมในกรณีเกิดภัยพิบัติ โดยเน้นหลักสูตรเชิงปฏิบัติการ ควรจัดหาสมาชิก อปพร. เพิ่มขึ้นและให้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นประจำทุกปี เพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงาน

2. ด้านงบประมาณ ได้แก่ รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณในการบริหารงานของศูนย์ อปพร. ในลักษณะเป็นเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ คณะผู้บริหารและสมาชิกสภา อบต. ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนากิจการดำเนินงานป้องกันและ

บรรเทาสาธารณภัยของศูนย์ อปพร.เพิ่มขึ้น และควรได้รับสนับสนุนงบประมาณจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหรือขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณหรือสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ในการดำเนินงานของศูนย์อปพร. เป็นการเฉพาะกิจ และกำหนดให้องค์กรปกครองท้องถิ่นสามารถขอวัสดุอุปกรณ์จากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ ศูนย์ อปพร.ควรจัดเตรียมและดูแลบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติงานอยู่เสมอ และจัดหาแหล่งวัสดุอุปกรณ์สำรองไว้ใช้ในกรณีฉุกเฉิน ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่มีความทันสมัยเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และควรฝึกปฏิบัติให้สมาชิก อปพร. สามารถใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง

4. ด้านการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ได้แก่ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมทบทวนแผนเตรียมรับสถานการณ์ทุกปีร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความรู้เรื่องการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติกับประชาชนอย่างทั่วถึง ควรเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานให้พร้อมอยู่เสมอ ควรมีการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อจะได้ประสานการช่วยเหลือทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างทัน่วงที และควรจัดตั้งศูนย์กระจายข่าวทางภัยพิบัติ โดยให้เจ้าหน้าที่คอยติดตามข่าวสารการแจ้งเหตุต่าง ๆ จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ แล้วแจ้งให้ประชาชนทราบต่อไป ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกซ้อมแผนรับมือกับภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ และจัดฝึกทบทวนซ้อมแผนป้องกันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ควรจัดหาสถานที่เพื่อรองรับและอพยพผู้ประสบภัยพิบัติ

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลการศึกษาพบว่า ในระยะเวลา 1-2 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2555-2556) พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทองมีภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ได้แก่ วาตภัย อุทกภัย อัคคีภัย และเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ด้วยเช่นกัน แต่ไม่บ่อยครั้งและไม่รุนแรงมากนัก เนื่องจากพื้นที่ของตำบลไทรทองเป็นพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลที่มีลมมรสุมพัดผ่านตลอดทั้งปี ดังนั้นภัยพิบัติที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี คือ วาตภัย ซึ่งศูนย์ อปพร.ขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรทองจะเตรียมความพร้อมเพื่อให้ความช่วยเหลือป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุก ๆ ด้าน แต่ต้องยอมรับว่าศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง จะต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงอีกหลายด้าน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลไทรทองมีงบประมาณรายได้ทั้งปีประมาณ 19-20 ล้านบาทไม่เพียงพอแก่การดำเนินงาน จึงทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณ

ภัยของศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทองในด้านต่าง ๆ ทั้ง ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยมีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง ดังนี้

1. ควรมีการแก้ไขระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อให้สมาชิก อปพร. มีค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น และได้รับสวัสดิการอื่น ๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เช่น ค่าตอบแทนเท่ากับค่าแรงขั้นต่ำ หรือการทำประกันชีวิต
2. ควรฝึกอบรมให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสมาชิก อปพร. ทุกคน เพื่อเป็นกำลังเสริมให้ความช่วยเหลือในกรณีเกิดภัยพิบัติ โดยมีการฝึกอบรมหลักสูตร อปพร. ที่เน้นให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงเพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกปี
3. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดหาสมาชิก อปพร. เพิ่มขึ้น โดยคัดเลือกผู้ที่มีจิตอาสาจริง ๆ เพื่อให้สามารถผลัดเปลี่ยนกันปฏิบัติงานได้ตลอด 24 ชั่วโมง ไม่น้อยกว่าวันละ 4 คน
4. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณในการบริหารงานของศูนย์อปพร. ในลักษณะเป็นเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เพื่อให้การบริหารงานของศูนย์อปพร. สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่
5. คณะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทองเพิ่มขึ้นคือ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของงบประมาณทั้งหมด
6. ควรกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำเรื่องขอสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และยานพาหนะ เพื่อใช้ในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้
7. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการฝึกทบทวนและซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
8. องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความรู้ข่าวสารเรื่องการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติกับประชาชนอย่างทั่วถึง และส่งเสริมรวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกซ้อมแผนรับมือกับภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย
9. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดเตรียมและดูแลบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดหาแหล่งวัสดุอุปกรณ์สำรองไว้ใช้ในกรณีฉุกเฉินเร่งด่วน

10. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดศูนย์รับแจ้งเหตุตลอด 24 ชั่วโมง โดยมอบหมายให้เจ้าหน้าที่คอยติดตามข่าวสารการแจ้งเหตุต่าง ๆ ตามสื่อวิทยุ โทรทัศน์ เพื่อแจ้งเตือนให้ประชาชนในพื้นที่ทราบต่อไป และคอยตรวจเช็ค ว.16 (เหตุการณ์ที่เกิด) เพื่อจะได้ประสานการช่วยเหลือทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างทันท่วงที

อย่างไรก็ดี การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ต้องอาศัยการประสานงาน บูรณาการ ร่วมกันทุกภาคส่วน เพื่อลดความสูญเสียให้น้อยที่สุด ผู้บริหารควรตระหนักให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของศูนย์ อปพร. อย่างจริงจัง คำนึงถึงประโยชน์ที่ประชาชนได้รับมากที่สุด ซึ่งความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับผู้นำท้องถิ่น ผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันและสาธารณภัย ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะเกิดผลมีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

สมชาย อุทัยประดิษฐ์. (2551). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาทักษะ

การปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนธาตุ. การศึกษาอิสระสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ.

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุเทพ การกระสัง. (2546). ศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารงานของคณะผู้บริหารองค์การในส่วน

ตำบล ศึกษากรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.

กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.